

Řešení německé otázky

Postupimská konference - léto 1945

- Harry S. Truman – USA
- Clement Attlee – Británie
- Stalin – SSSR

1.Rozdělení Německa:

- čtyři zóny (i v Berlíně), stejné dělení v Rakousku a Vídni

2.Zásada 4D:-denacifikace, demokratizace, demilitarizace, demonopolizace

3.Nové hranice – SSSR získal Podkarpatskou Rus, část Pruska, polské hranice se posunuly na západ na Odru a Nisu

4.Dohoda o vysídlení Němců z ČSR, Maďarska a Polska

5.Ustavení Rady ministrů zahr. věcí – měla dohlížet na plnění závěrů konference a na přípravu mírové smlouvy, k podpisu smlouvy s Německem a Japonskem nedošlo

Norimberské procesy – mezinárodní soudní tribunál soudil 177 nacistických válečných zločinců za zločiny: -proti míru -proti lidskosti -za válečné zločiny (porušení ženevské konvence)

1945 – založení OSN, 51 zakládajících států včetně ČSR

1948 – podpis Všeobecné deklarace lidských práv

Cíle OSN:.....

Studená válka

1946 – 1989 – období mezinárodního napětí mezi dvěma politickými tábory, které bojovaly o ovládnutí Evropy. Konflikt byl mocenský a ideologický. Přenášel se i mimo Evropu.
-západní blok (demokratický) – USA
-východní blok (sovětský) – SSSR

1. fáze – 1946 -1953: Období zadržování komunismu

1946 – Churchillův projev na universitě ve Faltonu v USA, kde mluvil o rozdělené Evropě a železné oponě,
= zahájil studenou válku.

Trumanova doktrína – USA musí podporovat svobodné národy, které jsou ohroženy nesvobodou

Marschallův plán – měl řešit hospodářskou krizi v Evropě a nadvýrobu v USA
-Po 4 roky měly USA dodávat do Evropy potraviny, přebytky, suroviny, stroje, podmínkou byly vzájemná výměna informací.

SSSR odmítl, donutil k tomu i ostatní země bloku, začaly postupně zaostávat za západem.

1949 – vznik NATO

1948/1949 - první berlínská krize
Vznik SNR a NDR

Druhá fáze studené války: 1953-1960

Charakterizuje ji uvolnění poměrů a zmírnění mezinárodního napětí po nástupu Nikity Sergejeviče Chruščova do čela SSSR.

1950 – 1953 probíhala korejská válka, boj mezi komunistickou KLR na severu (Kim Ir-sen) a demokratickou Korejskou republikou na jihu.
1953 bylo podepsáno příměří, hranice na 38.rovnoběžce jsou problematické dodnes.

1954 – ukončení války v Indočíně, po odchodu Francouzů vznikla Kambodža, Laos, Vietnamská demokratická republika a Vietnamská republika.

1949 – vznik komunistické Číny (v čele vůdce Mao Ce-Tung) komplikuje situaci na Dálném východě, vzniká nebezpečná samostatná odnož komunismu založená na neomylnosti vůdce a výsádním postavení čínského národa = maoismus

Evropa – konec okupace Rakouska

- návrat válečných zajatců ze SSSR
- vstup SRN do NATO
- vznik Varšavské smlouvy 1955
- suezská krize – 1956:po znárodnění Suezem Egyptem vyvolaly Británie, Francie a Izrael válku s Egyptem, na nátlak OSN, SSSR a USA ji museli ukončit.

Třetí fáze studené války: šedesátá léta

Obnovilo se napětí mezi SSSR a USA.

Druhá berlínská krize – 1961:

V SRN se díky Marshallově plánu stoupá životní úroveň, buduje se moderní demokratická společnost. V NDR narůstá pod dohledem sovětských okupačních úřadů nesvoboda, země zaostává ekonomicky.

NDR řeší nárůst emigrace nejschopnějších lidí do západního Berlína. Požadují úplnou kontrolu Berlína. Británie i nový prezident USA John Fitzgerald Kennedy odmítají. Výsledkem je vybudování Berlínské zdi r.1961.

Karibská krize: 1962

1959 – revoluce na Kubě, k moci se dostal Fidel Castro, buduje komunistický režim podporovaný SSSR. Chruščov zde s Castrovým souhlasem začal budovat raketové základny. USA vyhlásily námořní blokádu Kuby, SSSR sem poslal ponorky s jadernými hlavicemi. Vypuknutí jaderné války bylo otázkou hodin. Na poslední chvíli byla uzavřena dohoda: žádné sovětské jaderné zbraně na Kubě za stažení amerických raket z Itálie a Turecka.

1963 – atentát na Kennedyho, 1964 sesazen Chruščov

Počátky odzbrojování: 1963 – v Moskvě dohoda o zákazu jaderných zkoušek v atmosféře, na zemském povrchu a pod vodou mezi SSSR, USA, Británií. Francie a Čína odmítly.

1968 – dohoda o nešíření jaderných zbraní (třetím zemím).

Čtvrtá fáze studené války – 70. a 80. Léta

Proces uvolňování napětí – vznikl jako důsledek karibské krize, velmoci si uvědomily nutnost vzájemné komunikace

Postupné uzavírání dohod o omezování jaderných zbraní

(nesměly se umísťovat.....),

-zákaz biologických zbraní

-omezení strategických zbraní

Velmoci vzájemně respektovaly své sféry vlivu,

pro země východního bloku to byl špatný vývoj,

protože.....

1975 – Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě

Účastníci se dohodli na:

- neporušitelnosti evropských hranic

- dodržování lidských práv

- všestranné mezinárodní spolupráci

1985 – Michail Sergejevič Gorbačov v čele SSSR

v rámci reformy začal více spolupracovat se západem,

na Islandu se sešel s americkým prezidentem

Ronaldem Reaganem

1989 – pád komunismu – porážka a rozpad komunistických režimů východního bloku

1991 – zánik SSSR = konec studené války

Evropská integrace

Druhá světová válka ukázala nutnost větší spolupráce evropských zemí. Společné zájmy a spolupráce měly zabránit další válce.

Problémy: začlenění Německa, spory mezi Británií a Francií, obavy menších států z podřízeného postavení

1949 - Organizace Severoatlantické smlouvy

= NATO, členem je i USA

1949 – Rada Evropy – sídlo ve Štrasburku, úkolem je kulturní,

sociální, vědecká aj. spolupráce

+ problematika menšin a lidských práv

1958 – EUROATOM a EHS

s cílem vytvořit společný trh, volný pohyb kapitálu

a pracovních sil, společnou celní politiku atd.

1967 – vzniklo sloučením **Evropské společenství**

1993 – se mění na základě **Maastrichtské smlouvy na Evropskou unii**

Integrace pokračovala zavedením společné měny – eura a

Schengenského prostoru, kde nejsou kontrolovány hranice

Dekolonizace

= osamostatňování bývalých kolonií

Proběhla převážně v britských a francouzských koloniích
po 2. světové válce.

Příčiny:

- Atlantická charta – právo národů na obnovu a svobodné sebeurčení
- oslabení vlivu velmocí v koloniích za války
- pomoc obyvatel kolonií ve válce
- obyvatelé kolonií se seznámili s demokratickým systémem a požadovali svobodu a občanská práva i pro sebe
= zahájili boj za nezávislost

1947 - *první nezávislé země Indie a Pákistán*

*Za svobodu Indie bojovali už za války Mahátma Gándhí
a Džaváharlál Nehrú, který se stal prvním indickým prezidentem.*

Britský přístup – pochopili neudržitelnost kolonií, nebránili jejich nezávislosti,
proto mohlo vzniknout Britské společenství,
jehož členy tvoří řada bývalých kolonií,
Británie si udržela např. obchodní výhody.

Francouzský přístup – vedli války za udržení kolonií

(např. válka v Indočíně, boje v Alžíru), jejich panství se rozpadlo

Třetí svět = rozvojové země – stojí mimo západní a východní blok, obě strany
tu ale soupeřily o získání spojenců podporou ekonomiky i vlád

1961 – vznik Hnutí nezúčastněných zemí, sdružuje přes 100 zemí,
zásadou je nevstupovat do velmocenských bloků

Východní blok

Státy východního bloku: .....
..... *str.112*

Mimoevropské komunistické státy: .....
.....

Změny, které proběhly ve všech komunistických zemích:

1. ....
2. ....
3. ....

Organizace východního bloku:

Informbyro – sdružuje komunistické strany, posiluje vedoucí úlohu SSSR

Rada vzájemné hospodářské pomoci – RVHP, 1949 – zajišťuje
hospodářskou spolupráci

Členské státy:.....
.....

Princip tzv. mezinárodní dělby práce: .....

Varšavská smlouva – 1955 – vojenská organizace východního bloku,
zajišťuje Sovětskému svazu kontrolu nad střední Evropou,
řídí se příkazy sovětských vůdců, svoji sílu předvádí
při pravidelných cvičeních
-zakročila jen jednou - proti Československu 1968

Odpovězte na otázky:

1. Co je to plánované hospodářství? Kdy a kde vznikly pětiletky?
2. Které země odmítly zásah proti Československu v r. 1968?
3. Jakými způsoby kontroloval SSSR své satelity?
4. Vyjmenujte členské státy Varšavské smlouvy.
5. Kdy vznikla Jugoslávie a které národy v ní žily? (str.11)
Ze kterých republik se skládala?

Odpovědi: